

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної
програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

" 25 " червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових
інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

" 25 " червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Флейта», «Гобой», «Кларнет», «Саксофон», «Фагот», «Труба», «Валторна», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.8)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	1,2 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГРИ» для профілізацій : «Флейта», «Кларнет», «Гобой», «Фагот», «Саксофон», «Труба», «Валторна», «Тромбон», «Туба», «Ударні інструменти» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

ВАР'ЯНКО Олег Іванович – кандидат мистецтвознавства, ст. викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_” _червня__ 2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів, доктор
мистецтвознавства, професор
А. Я. Карпяк

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють навичками концертно-виконавської, педагогічної, дослідницької діяльності у сфері музичного мистецтва та методичними основами гри на духових та ударних інструментах, усім комплексом виконавсько-виразових засобів.

Основним завданням дисципліни є засвоєння питань та специфіки підготовки музикантів-духовиків на кожному етапі – від початкового (відбір учнів за професійною придатністю, виявлення музичних здібностей, тощо), до володіння всім арсеналом найскладніших виконавських прийомів у процесі вдосконалення майстерності музикантів.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК1.**Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК2.**Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3.**Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.**Здатність до розв'язання проблем.
- ЗК5.**Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.**Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК7.**Здатність до критики та самокритики.
- ЗК8.**Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9.**Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
- ЗК10.**Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11.** Здатність володіти іноземною мовою.
- ЗК12.**Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК13.**Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
- ЗК14.** Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК15.**Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК17.**Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК3.Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4.Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6.Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7.Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8.Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9.Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10.Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11.Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12.Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13.Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК14.Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК15.Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16.Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17.Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

2.3 Фахові спеціалізовані компетентності

1. Здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.
2. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській діяльності.
3. Здатність взаємодіяти з аудиторією в процесі донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.
4. Здатність до поглибленого орієнтування в нотному репертуарному матеріалі для духових та ударних інструментів, враховуючи стильові особливості та естетичні напрямки.
5. Володіння мистецтвом виразного інтонування, різноманітними засобами звукоутворення, мистецтвом фразування, артикуляцією, штрихами, динамікою з метою створення художнього образу.

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
			лекційні		індивідуальні	практичні		
I		6	180	60	60		120	
	1	3	90	30	30		60	
	2	3	90	30	30		60	

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I – II семестри

(обсяг – 60 годин групових занять та 120 годин самостійних)

Лекційні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА КУРСУ.			
1	Тема 1	Історико-теоретичні аспекти курсу.	2
2	Тема 2	Методичні школи та напрямки у вихованні музикантів-духовиків.	4
Змістовий модуль 2. ВИКОНАВСЬКИЙ АПАРАТ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА. ЙОГО СПЕЦИФІКА І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ.			
3	Тема 1	Акустичні основи і техніка звукоутворення на духових інструментах.	4
4	Тема 2	Психофізичні основи виконавського процесу на духових інструментах.	4
5	Тема 3	Методичні принципи постановки.	2
6	Тема 4	Раціональна постановка корпусу, голови, рук і ніг виконавця. Її практичне значення.	2
7	Тема 5	Функції губ при грі на різних духових інструментах. Значення техніки губного апарату та методи її розвитку.	4
8	Тема 6	Виконавське дихання, його суть, значення і методи	6

		розвитку. Фразування.	
9	Тема 7	Функції язика в процесі гри на духовому інструменті.	2
Разом			30
2 семестр			
Змістовий модуль 3. ОСНОВНІ ВИРАЗОВІ ЗАСОБИ ВИКОНАВЦЯ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ.			
10	Тема 1	Звук. Формантна теорія та її відображення у сфері виконавства на духових інструментах.	2
11	Тема 2	Інтонація. Зоновий характер інтонування на духових інструментах.	2
12	Тема 3	Техніка пальців, моторика. Значення додаткової аплікатури при грі на духових інструментах.	1
13	Тема 4	Атака звуку. Поняття артикуляції та штрихів при грі на духових інструментах.	2
14	Тема 5	Техніка виконання динамічних нюансів. Поняття агогіки.	2
15	Тема 6	Приєм вібрато на духових інструментах.	1
16	Тема 7	Нетрадиційні виконавські прийоми.	2
Змістовий модуль 4. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ ГРИ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ В УКРАЇНІ.			
17	Тема 1	Музичне виховання та структура навчального процесу в Україні.	2
18	Тема 2	Професійний відбір кандидатів для навчання гри на духових інструментах.	2
19	Тема 3	Особливості організації навчально-виховного процесу на початковому етапі навчання.	1
20	Тема 4	Робота з учнями на середньому та вищому етапі навчання.	1
21	Тема 5	Принципи організації самостійної роботи учнів та студентів.	2
Змістовий модуль 5. ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА.			
22	Тема 1	Розвиток музичних здібностей у процесі виховання музиканта – професіонала.	2
23	Тема 2	Робота над інструктивно-позиційним матеріалом.	1
24	Тема 3	Педагогічна література та принципи формування репертуару для учнів і студентів.	2
25	Тема 4	Праця над ансамблевою та оркестровою літературою у класі з фаху.	1
26	Тема 5	Робота над художніми творами.	2
27	Тема 6	Особливості концертного виконавства на духовому інструменті.	2
Разом			30
Всього годин			60

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА КУРСУ.			
1	Тема 1	Вивчення сучасних джерел з педагогіки та методики викладання гри на духових та ударних інструментах.	4
2	Тема 2	Перспективи теорії та практики духового виконавства України.	8
Змістовий модуль 2. ВИКОНАВСЬКИЙ АПАРАТ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА. ЙОГО СПЕЦИФІКА І МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ.			
3	Тема 1	Загальні і специфічні принципи звукоутворення на духових інструментах.	8
4	Тема 2	Вчення І.Павлова про вищу нервову діяльність та роль рефлексів у формуванні виконавської діяльності духовика. Поняття іррадіації, концентрації та індукції.	8
5	Тема 3	Принципи та етапи постановки виконавського апарату музиканта-духовика.	4
6	Тема 4	Основні прийоми правильної постановки при грі на духових інструментах.	4
7	Тема 5	Поняття «базинг», його користь та недоліки. Тренування губного апарату, методи розвитку сили та рухливості губ.	8
8	Тема 6	Основні вади при постановці виконавського дихання.	12
9	Тема 7	Поняття резонаторів на духових інструментах.	4
Разом			60
2 семестр			
Змістовий модуль 3. ОСНОВНІ ВИРАЗОВІ ЗАСОБИ ВИКОНАВЦЯ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ.			
10	Тема 1	Природа та специфіка звуку. Основні характеристики.	4
11	Тема 2	Основні засоби коригування інтонації на духових інструментах.	4
12	Тема 3	Психофізіологічна основа техніки пальців при грі на духових інструментах.	2
13	Тема 4	Різниця між поняттями атаки та артикуляції.	4
14	Тема 5	Особливості виконання динамічних відтінків при грі на духових.	4
15	Тема 6	Основні типи вібрато на духових інструментах.	2
16	Тема 7	Найбільш поширені нетрадиційні виконавські	4

		прийоми.	
Змістовий модуль 4. ОРГАНІЗАЦІЯ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ ГРИ НА ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТАХ В УКРАЇНІ.			
17	Тема 1	Особливості ведення педагогічної документації.	4
18	Тема 2	Основні методи та специфіка відбору кандидатів для навчання гри на духових інструментах.	4
19	Тема 3	Методика проведення перших уроків з початківцем.	2
20	Тема 4	Роль педагога у класі з фаху. Індивідуальний підхід.	2
21	Тема 5	Організація індивідуальних занять. Виховання самостійності.	4
Змістовий модуль 5. ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МУЗИКАНТА-ДУХОВИКА.			
22	Тема 1	Діагностика музичних здібностей та методи їх розвитку.	4
23	Тема 2	Методичні прийоми у засвоєнні інструктивного матеріалу.	2
24	Тема 3	Вимоги до вибору художнього репертуару, врахування індивідуальних особливостей студентів.	4
25	Тема 4	Методика читання нот з листа. Опанування спорідненими інструментами.	2
26	Тема 5	Загальна характеристика основних етапів роботи над художніми творами. Співвідношення емоційного та раціонального в процесі роботи над твором.	4
27	Тема 6	Особливості підготовки до концертного виступу.	4
Разом			60
Всього годин			120

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Методика викладання гри» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела з дисципліни «Методика викладання гри на духових та ударних інструментах»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та джерельна база курсу.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.370-374.
2. Апатский В. Теория и практика духового исполнительства Украины (Итоги и перспективы) // Науковий вісник НМАУ ім.П.Чайковського. Музичне виконавство. Випуск * - Книга п'ята – Київ, 2000 – С.16-24.

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.375-388.
2. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах. М., 1975. – С.149-158.

Змістовий модуль 2. Виконавський апарат музиканта-духовика. Його специфіка і методи формування.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 5-30.

Тема 2.

1. Павлов И. О работе больших полушарий головного мозга. Избранные произведения.- М., 1951 – С.157
2. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах. – М., 1956. – С.10-19.
3. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах. – М., 1975. - С.9-15.

Тема 3.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 42-52.
2. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах.- М., 1962. – С. 14-19.

Тема 4.

1. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах –М., 1956. – С.26-31.
2. Розанов С. Основы методики преподавания игры на духовых инструментах.- М., 1938. – С.32-33.

3. Яворский Н. Обучение игре на медных духовых инструментах в первоначальный период – М.1959. – С.50-52.

Тема 5.

1. Апатский В. Опыт экспериментального исследования дыхания и амбушюра духовика // Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып. 4. – М.1976. – С.11-32.

2. Болотин С. Методика преподавания игры на трубе в музыкальной школе – Л., 1980. – С.8 –11.

3. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах.-М.,1956. – С.19-25.

4. Мюльберг К. Теоретичні основи навчання гри на кларнеті – К.,1975. – С.43-47.

Тема 6.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 84-123.

2. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах – М., 1962. – С.26-36.

3. Диков Б. О дыхании на духовых инструментах. – М.,1956.

4. Должиков И. Техника дыхания флейтиста // Вопросы музыкальной педагогики. – М., 1983. – С.6-18.

5. Розанов С. Основы методики преподавания игры на духовых инструментах.- М., 1935. – С. 33-37

6. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах – М.,1975. – С.64-78.

7. Яворский Н. Обучение игре на медных духовых инструментах в первоначальной период-М.,1959.- С.16-27

8. Ягудин Ю. О развитии выразительности звука // методика обучения игре на духовых инструментах – Вып.4.- М., 1971.- С.193-204.

Тема 7.

1. Горбачев В. Двойное стаккато на язычковых инструментах // Методика обучения игре на духовых инструментах. – Вып.2. – М., 1966 – С.112-186

2. Розанов С. Функции и роль языка при игре на духовых инструментах // Методика преподавания игры на духовых инструментах – М. 1935- С.42-44

3. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах // Методика обучения игре на духовых инструментах . – Вып. 2 – М.-1966.

Змістовий модуль 3. Основні виразові засоби духовика.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 130-144.

2. Гарбузов Н. Зонная природа звуковысотного слуха.- М.,1948.

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 144-168.
2. Диков Б. Музыкальный слух и его роль в исполнительском процессе // Методика обучения игре на духовых инструментах – М., 1962- С.58-61
3. Майкапар С. Музичний слух.- ПГ., 1915.
4. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах – М., 1975.

Тема 3.

1. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах М., 1962.- С.54-66
2. Диков Б. Методика обучения на кларнете – М., 1938 – С.104-108
3. Григорьев Б. Освоение позиций и постановка правой руки на тромбоне // Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып.3 – М., 1971- С.78-90

Тема 4.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.189-209.
2. Диков Б.А., Седрадян А. О штрихах духовых инструментов // Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып.2 – М., 1966. – С.182-211.
3. Докшицер Т. Штрихи трубочки // Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып 4. – М.1976. – С.48-71.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.227-235.
2. Апатский В. О динамике на фаготе// Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып.3 – М., 1971. – С.11-62.

Тема 6.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С.240-256.
2. Терехин Р., Рудаков Е. Вибрато на фаготе // Методика обучения игре на духовых инструментах – Вып.1 – М., 1964 – С.144-204.

Тема 7.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 256-295.

Змістовий модуль 4. Організація учбового процесу гри на духових інструментах в Україні.

Тема 1.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 362-275.
2. Програма спеціальних класів духових та ударних інструментів для факультетів оркестрових інструментів музичних вузів – М., 1976
3. Учебні плани, учебні програми, підручники// Педагогіка школи – М., 1978. – С.35-40.

Тема 2.

1. Болотин С. Методика проведения отбора учащихся // Методика преподавания на трубе в музыкальной школе – М.-Л.1980 – С.5
2. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах – М., 1962 – С.63-65
3. Розанов С. Основы методики преподавания игры на духовых инструментах – М., 1935. – С.31

Тема 3.

1. Диков Б. Особенности работы с начинающими музыкантами // Методика обучения игре на духовых инструментах М., 1962 – С.74-80.
2. Еремкин Г. Методика первоначального обучения игре на фаготе – М., 1963. – С.78.
3. Манжора Б. Методика навчання гри на тромбоні К., 1976. – С.80—99.
4. Мюльберг К. Теоретичні основи навчання гри на кларнеті – К., 1975. – С.26-47
5. Яворський Н. Обучение игре на медных духовых инструментах в первоначальный период. – М., 1959.

Тема 4.

1. Диков Б. Особенности работы с учащимися и студентами на средней и высшей стадии обучения // Методика обучения игре на духовых инструментах М., 1962. – С.81—92.
2. Фейгин М. Индивидуальность ученика и искусство педагога – М.,1968.
3. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах – М.,1975. – С.104-138.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 409-421.

Змістовий модуль 5. Виконавська діяльність музиканта-духовика.

Тема 1.

1. Болотин С. Воспитание чувства ритма // Методика преподавания игры на трубе в музыкальной школе – М. –Л., 1980 – С.68-71.
2. Диков Б. Музыкальный слух и его роль в исполнительском процессе // Методика обучения игре на духовых инструментах – М., 1962- С.58-61.
3. Плахов Ю. Проблемы музыкального мышления – М., 1974

4. Усов А. Слух и его влияние на работу органов звукоизвлечения // Вопросы теории и практики игры.
5. Фейгин М. Индивидуальность ученика и искусство педагога – М.,1968- С.25-42.
6. Яворский Н. Развитие музыкальной памяти // Обучение игре на медных инструментах в первоначальный период – М., 1959 – С.72.

Тема 2.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 349-362.
2. Розанов С. Основы методики преподавания и игры на духовых инструментах. – М.,1938.
3. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах – М.,1975.

Тема 3.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 300-302.
2. Учніві плани, учнівні програми, підручники// Педагогіка школи – М., 1978. – С.35-40.
3. Програма спеціальних класів духових та ударних інструментів для факультетів оркестрових інструментів музичних вузів – М., 1976.

Тема 4.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 349-362.

Тема 5.

1. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – С. 300-332.
2. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. М.: Музыка, 1981.-143 с.

Тема 6.

1. Диков Б. Методика обучения игре на кларнете – Вып.4.-М.,1983.
2. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах – М.,1975.

Допоміжні джерела з дисципліни «Методика викладання гри на духових та ударних інструментах»

1. Абаджян Г. Методика развития исполнительских приемов на духовых инструментах с помощью визуального индикатора // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 4. - М., 1983.– С.19-30.

2. Аврагинер, В. Обучение и воспитание музыканта-педагога. – М.: МГИК, 1981.
3. Акопян Л. Анализ глубинной структуры музыкального текста. – М.: Практика, 1995. – 256 с.
4. Актуальные вопросы теории и практики исполнительства на духовых инструментах : сб. тр./ ГМПИ им. Гнесиных. – М., 1985. – Вып. 80.
5. Алексеев А. О воспитании музыканта-исполнителя. «Советская музыка», № 6, 1980.
6. Апатский В. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики – М., 1979.
7. Апатский В.Н. Камерный ансамбль и воспитание оркестрового музыканта // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук. праць. – К.: КССМШ ім. М. Лисенка, 2005. – Вип. 6. – С.143 -152.
8. Апатский В. Методика обучения игре на духовых инструментах Вып.4.- М., 1976.
9. Апатский В.Н. О виртуозности в духовом музыкально-исполнительском искусстве // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук. праць. – К.: КССМШ ім. М. Лисенка, 2002. – Вип. 3. – С. 126-141.
10. Апатский В. О некоторых новациях в современном духовом исполнительстве // Дослідження. Досвід. Спогади: зб. наук. праць. – К.: КССМШ ім. М. Лисенка, 2003. – Вип. 4. – С. 6 -18.
11. Апатский В. Основы теории и методики духового музыкально-исполнительского искусства: Учебное пособие.- К.: НМАУ им. П.И. Чайковского, 2006. – 432 с.
12. Баренбойм Л. Музыкальная педагогика и исполнительство. – Л.: Музыка, 1974. –334 стр.
13. Бейшлаг А. Орнаментика в музыке / А. Бейшлаг. – М.: Музыка, 1978. – 320 с.
14. Беленов Л.Д. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах в консерваториях Франции // Проблемы высшего музыкального образования. Сб. трудов. / ГМПИ им. Гнесиных. - Вып. 19. - М., 1975. - С. 139-158.
15. Беленов Л.Д. Проблемы воспитания исполнителей на современной валторне. // Вопросы музыкального исполнительства и педагогики: Труды ГМПИ им. Гнесиных. Вып.24. М.,1976.
16. Березин В. Некоторые проблемы исполнительства в классическом духовом квинтете (флейта, гобой, кларнет, валторна, фагот) // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 10. М.: Музыка, 1991. - С. 146-167.
17. Биберган В. К вопросу классификации ударных // Вопросы оркестровки. Сб. тр. ГМПИ. Вып. 47. – М., 1980.
18. Богданов Л. Проблемы интонирования на духовых инструментах. – М.: ВДФ при МГК, 1984. – вып. 23.
19. Болотин С. Методика преподавания игры на трубе в музыкальной школе. М.: Музыка, 1980. – 118 с.

20. Бочкарев Л. Психологические аспекты подготовки музыкантов-исполнителей к концерту. М., 1975. Вып.22.
21. Бочкарев Л. Психологические аспекты публичного выступления музыканта исполнителя // Вопросы психологии. № 1. - 1975. - С. 68-79.
22. Браудо И. Артикуляция. Л.:Музыка, 1973. - 197 с.
23. Брейтбург А. Значение физиологического учения академика И.П.Павлова для музыкальной педагогики и музыкального исполнительства // Вопросы музыкознания. М.: Музгиз, - 1954.-№ 1. -С. 108- 149.
24. Ван Цзі Методичні аспекти функціонування дихальної системи музиканта-духовика під час гри на духових інструментах / Цзі Ван // Нова педагогічна думка. - 2018. - № 4. - С. 142-144.
25. Венгловский В.Ф. Основы рациональной постановки при игре на тромбоне. // Вопросы музыкальной педагогики. М.: Музыка, 1983. -С.57 - 63.
26. Волков Н.В. Экспериментальное исследование некоторых факторов процесса звукообразования (на язычковых духовых инструментах) // Актуальные вопросы теории и практики исполнительства на духовых инструментах: Сб. тр. Вып. 80 / ГМПИ им. Гнесиных. - М., 1985. - С. 50-75.
27. Воспитание музыкального слуха. Сб. статей. /Ред.-сост. А.Агаззанов. – М.:Музыка, 1977. – 155с.
28. Галоян Э. Практический метод игры на литаврах. М.: Сов.композитор,1974. - 137 с.
29. Гарань В. Работа тромбониста над звуком. - Киев, 1980.
30. Гарбузов Н. Зонная природа звуковысотного слуха.- М: АН СССР, 1948. - 84 с.
31. Гарбузов Н. Зонная природа темпа и ритма. М.: АН СССР 1950. - 73 с.
32. Гарбузов Н.А. Внутризонный интонационный слух и методы его развития. – М.-Л.: Музгиз,1951. – 63 с.
33. Гейнрихс, И.П. Музыкальная память / И.П. Гейнрихс // Музыкально-педагогическая подготовка учителя. – М., 1972.
34. Гейнрихс, И.П. Музыкальный слух (теоретические основы и методические приемы развития). Чувство ритма и его развитие // Музыкально-педагогическая подготовка учителя. – М., 1970.
35. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. - М.: Музыка, 1981.
36. Гишка, І.С.Теорія і методика постановки виконавського апарату трубача [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ. мистец. навч. закл. III-IV рівнів акредитації / Ігор Гишка, Олег Горман. - Л. : Акад. сухопут. військ, 2013. - 108 с. : рис. - Бібліогр.: с. 87-104.
37. Гишка І.С. Формування амбушура трубача (традиції та базинг): дослідження. – Львів: ЗУКЦ, 2002. – 136 с.
38. Горбачев В. Двойное стаккато на язычковых духовых инструментах // Методика обучения игре на духовых инструментах. Вып. 2. - М., 1966.
39. Горовой С. Г. Технология и искусство игры на тромбоне. — Донецк, 1998. — 220 с.

40. Гриценко Ю. Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики. М., 1983.
41. Гриценко Ю. Экспериментальные исследования некоторых особенностей звукоизвлечения и интонирования на валторне. М., 1979.
42. Данскер И. Обучение гобоистов в детских музыкальных школах и училищах. Л., 1968.
43. Должиков Ю. Вопросы музыкальной педагогики. Вып.4. – М.1983.
44. Диков Б. Методика обучения игре на духовых инструментах. М.: Музгиз, 1962. -116 с.
45. Диков Б. Настройка духовых инструментов // Методика обучения игре на духовых инструментах. Вып. 4. - М., 1976.
46. Диков Б. О дыхании при игре на духовых инструментах. - М.: Музгиз, 1956. - 101 с.
47. Диков Б. Седрамян А. О штрихах духовых инструментов // Методика обучения игре на духовых инструментах. – М.: Музыка, 1966. – Вып. 2. – С. 182 – 211.
48. Диков Б. Методика обучения игре на кларнете – Вып.4.-М.,1983.
49. Диков Б., Богданов В. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. - М.: ВДФ, 1959. - 91 с.
50. Докимер Г. Методика обучения игре на духовых инструментах. - Вып.4.-М.,1976.
51. Докшицер Т.А. Путь к творчеству / Т.А. Докшицер. – М.: Муравей, 1999. – 210 с.
52. Докшицер Т. А. Штрихи трубача // Методика обучения игре на духовых инструментах. — М., 1976. Вып. 4. — С. 15-27.
53. Должиков В. Техника дыхания флейтиста // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 4. - М., 1983.
54. Должиков Ю. Артикуляция при игре на флейте // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 10. М.: Музыка, 1991. - С. 29-41.
55. Дмитриев Г. Ударные инструменты: трактовка и современное состояние. – М. 1982.
56. Еремкин Г. Методика первоначального обучения игре на фаготе. — М. : Музгиз, 1963. — 78 с.
57. Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики: труды ГМПИ им. Гнесиных. – М.: ГМПИ им. Гнесиных, 1979. — Вып. 45.—223 с.
58. Карауловский Н. Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики // Труды ГМПИ им.Гнесиных – М.,1979.
59. Катрич О.Т. Стиль музыканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) / О. Катрич. – Дрогобич: Відродження, 2000. – 100 с.
60. Кобець І.М. Основи навчання гри на трубі. – К.: Музична Україна, 1985. – 77 с.
61. Кобець І. Система домашніх занять трубача. К.: Музична Україна, 1965. – 60 с.

62. Котляревский И. К вопросу о понятийности музыкального мышления // Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования. – К.: Музична Україна, 1989. – С. 28 – 34.
63. Луб В.Н. К вопросу о специфике игры на родственных инструментах (трубах различных строев) // Теория и практика игры на духовых инструментах. – К.: Музична Україна, 1989. – С. 64 – 67.
64. Мазель Л.А. К системе музыкальных средств и некоторых принципах художественного воздействия музыки // Интонация и музыкальный образ. – М.: Музыка, 1965. – С. 225 – 264.
65. Маккинон Л. Игра наизусть. -Л.,1967.
66. Манжора Б. Г. Методика навчання гри на тромбоні. — К. : Муз. Укр., 1976. — 111 с.
67. Марценюк Г. П. Виконавське дихання та проблеми його постановки при грі на тромбоні / Г. П. Марценюк // Молодий вчений. - 2018. - № 2(2). - С. 531-536.
68. Марценюк Г. М. Методика оволодіння мистецтвом гри на тромбоні: навч.-метод. посіб. — К. : ДП «Інформайіно-аналітичне агентство», 2007. — 351 с.
69. Марценюк Г. П. Нетрадиційні та сучасні прийоми виконання у практиці гри на тромбоні / Г. П. Марценюк // Молодий вчений. - 2017. - № 12. - С. 193-199.
70. Марценюк Г. П. Проблеми формування раціональної постановки мундштука та амбушура при грі на тромбоні / Г. П. Марценюк // Молодий вчений. - 2018. - № 2(1). - С. 142-148.
71. Марценюк Г. П. Психолого-педагогічні аспекти підготовки музикантів-інструменталістів до творчої діяльності / Г. П. Марценюк // Мистецтвознавчі записки. - 2017. - Вип. 32. - С. 294-303.
72. Медушевский В.В. О динамическом контрасте в музыке // Эстетические очерки. Избранное. – М.: Музыка, 1980. – С. 125 – 155.
73. Музыкальная акустика. Изд.2-е. Ред.И.Гарбузова. М.: Музыка,1972. - 236 с.
74. Мюльберг К. Теоретичні основи навчання гри на кларнеті. — К., 1975. — 87 с.
75. Назайкинский Е.В. О психологии музыкального восприятия. М.: Музыка, 1972. - 384с.
76. Носирев Є. Методика навчання гри на гобої. Київ: Музична Україна, 1971. – 82 с.
77. Орвид Г. Некоторые объективные закономерности звукообразования и искусство игры на трубе. // Мастерство музыканта-исполнителя. Вып. 2. -М., 1976.
78. Палаженко О. П. Методика формування чистоти інтонації у процесі навчання підлітків гри на духовних інструментах / О. П. Палаженко // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Психологія і педагогіка. - 2011. - Вип. 17. - С. 277-281.

79. Палаженко О. П. Педагогічні рекомендації щодо пристосування дихальної системи до умов гри на духових інструментах / О. П. Палаженко // Педагогіка вищої та середньої школи. - 2012. - Вип. 36. - С. 263-267.
80. Палаженко О. П. Психофізіологічні основи формування музично-виконавської діяльності учнів-духовиків у процесі навчання гри на духових інструментах [Електронний ресурс] / О. П. Палаженко // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки. - 2015. - № 1. - С. 104-106.
81. Панайотов А. Ударные инструменты в современных оркестрах. М.: Сов. композитор, 1973. - 182 с.
82. Пастушок Т.В. Виконавське дихання музикантів-духовиків, як основа культури гри в оркестрових колективах сьогодення / Т.В.Пастушок // Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя : зб. наук. пр. - Рівне, 2019. - Вип. 11. - С. 119-121.
83. Пастушок Т. Метроритміка як основний елемент навчання майбутніх музикантів / Т. Пастушок // Нова педагогічна думка. - 2018. - № 4. - С. 163-166.
84. Переверзев Н. Проблемы музыкального интонирования. М.: Музыка, 1966. – 221 с.
85. Платонов Н. Вопросы методики обучения игре на духовых инструментах. — М. : Музгиз, 1958. — 48 с.
86. Посвалюк В.Т. Некоторые вопросы психологической подготовки в исполнительской деятельности трубача // Всеукраинский брасс-бюллетень. – К., 2001. – № 7. – С. 2 – 6.
87. Пушечников И. Значение артикуляции на гобое // Методика обучения игре на духовых инструментах. - Вып. 37. - М., 1971. - С. 62-91.
88. Пушечников И. Искусство игры на гобое : история, теория, методика, педагогика : учеб.-метод. пособ. — СПб. : Композитор, 2005. —308 с.
89. Пушечников И. Развитие техники пальцевого аппарата гобоиста // Исполнительство на духовых инструментах и вопросы музыкальной педагогики. Вып.45. - М.:ГМПИ им.Гнесиных,1979. -С.75-101.
90. Пушечников И. Совершенствование музыкальных способностей при обучении игре на духовых инструментах // В помощь военному дирижеру. Вып. 29. - М., 1994.
91. Пушечников И. Особенности дыхания при игре на гобое // Вопросы музыкальной педагогики. Вып. 10. М.: Музыка, 1991. - С. 42-60.
92. Пушкарев В.И. Труба – пикколо в современной исполнительской практике // Вопросы музыкальной педагогики. – М.: Музыка, 1991. – Вып. 10. – С. 116 – 130.
93. Раппопорт С. Искусство и эмоции. М.:Музыка,1968. -178 с.
94. Ривчун А. В. Школа игры на саксофоне : для учащихся муз.учеб. заведений и для участников худож. самодеятельности. Ч. 1. — М. : Сов. композитор, 1968. — 151 с.
95. Рогаль – Левицкий Д. Современный оркестр. – М.,1953

96. Розанов С. Основы методики преподавания и игры на духовых инструментах. – М.: Музгиз, 1935. – 50 с.
97. Симоненко В. Лексикон джаза. Киев: Музычна Україна, 1981. - 99 с.
98. Сумеркин В. Методика обучения игре на тромбоне.- М., 1987.
99. Теплов Б. Психология музыкальных способностей- М., 1947.
100. Терехин Р., Апатский В. Методика обучения игре на фаготе – М.,1988.
101. Усов Ю. Вопросы музыкальной педагогики. –Вып.10.-М.,1991.
102. Усов Ю. К интерпретации Концерта для трубы с оркестром И.Н. Гуммеля // Вопросы музыкальной педагогики. – М.: Музыка, 1983. – Вып. 4. – С. 84 – 97.
103. Усов Ю.А. К интерпретации Концерта для трубы с оркестром И. Гайдна // Музыкальное исполнительство. – М.: Музыка, 1983. – Вып. 11. – С. 255 – 274.
104. Усов Ю. Методика обучения игре на духовых инструментах- Вып.V.- М.,1976.
105. Усов Ю. Методика обучения игре на трубе. – М.: Музыка, 1984. – 216 с.
106. Фант Г. Акустическая теория звукообразования. - М.: Наука,1964. -284 с.
107. Федотов А. Методика обучения игре на духовых инструментах. - М.: Музыка, 1975. - 159 с.
108. Федотов А., Плахоцкий В. О возможностях чистого интонирования при игре на духовых инструментах // Методика обучения игре на духовых инструментах (очерки). Вып. 1. - М., 1964. - С. 56-78.
109. Цыпин Г.М. Исполнитель и техника: Учеб. пособие. М.: Академия,1999. - 186с.
110. Цитрин И. Работа над педагогическим репертуаром в классе ударных инструментов (вибрафон, ксилофон). М. ,1988. -45 с.
111. Швець В.О. Деякі питання роботи виконавця над матеріалом Концерт-поеми для труби з оркестром С.М. Василенка // Методичний нарис. – Львів: Львівська державна консерваторія ім. М. Лисенка , 1973. – 28 с.
112. Швець В.О. Система самостійних занять студента-трубача. – Львів: Львівська державна консерваторія ім. М. Лисенка , 1985. – 27 с.
113. Яворский Н. Обучение игре на медных духовых инструментах в первоначальный период. – М., 1959. - 80с.
114. Ягудин Ю. О развитии выразительности звука // Методика обучения игре на духовых инструментах. Вып. 3. - М., 1971.
115. Якустиди И. Методика обучения игре на валторне. - К. : Муз. Україна, 1977. — 80 с.

ІСПИТОВІ БІЛЕТИ

БІЛЕТ №1

1. Методичні школи та напрямки у вихованні музикантів-духовиків.
2. Особливості концертного виконавства на духовому інструменті.

БІЛЕТ №2

1. Акустичні основи звукоутворення і техніка звукоутворення на духових інструментах.
2. Робота над художніми творами.

БІЛЕТ №3

1. Психофізичні основи виконавського процесу на духових інструментах.
2. Праця над ансамблевою та оркестровою літературою у класі з фаху.

БІЛЕТ №4

1. Методичні принципи постановки.
2. Педагогічна література та принципи формування репертуару для учнів і студентів.

БІЛЕТ №5

1. Раціональна постановка корпусу, голови, рук і ніг виконавця. Її практичне значення.
2. Робота над інструктивно-позиційним матеріалом.

БІЛЕТ №6

1. Функції губ при грі на різних духових інструментах. Значення техніки губного апарату та методи її розвитку.
2. Розвиток музичних здібностей у процесі виховання музиканта – професіонала.

БІЛЕТ №7

1. Виконавське дихання, його суть, значення і методи розвитку. Фразування.
2. Принципи організації самостійної роботи учнів та студентів.

БІЛЕТ №8

1. Функції язика в процесі гри на духовому інструменті.
2. Робота з учнями на середньому та вищому етапі навчання.

БІЛЕТ №9

1. Звук. Формантна теорія та її відображення у сфері виконавства на духових інструментах.
2. Особливості організації навчально-виховного процесу на початковому етапі навчання.

БІЛЕТ №10

1. Інтонія. Зоновий характер інтонування на духових інструментах.

2. Професійний відбір кандидатів для навчання гри на духових інструментах.

БІЛЕТ №11

1. Техніка пальців, моторика. Значення додаткової аплікатури при грі на духових інструментах.
2. Музичне виховання та структура навчального процесу в Україні.

БІЛЕТ №12

1. Атака звуку. Поняття артикуляції та штрихів при грі на духових інструментах.
2. Нетрадиційні виконавські прийоми.

БІЛЕТ №13

1. Особливості відтворення динамічних відтінків на духових та ударних інструментах.
2. Вимоги до вибору художнього репертуару, врахування індивідуальних особливостей студентів.

БІЛЕТ №14

1. Прийом вібрато на духових інструментах.
2. Загальна характеристика основних етапів роботи над художніми творами. Співвідношення емоційного та раціонального в процесі роботи над твором.